

TÜROFED TURİZM BÜLTENİ

Şubat - 2017

Hazırlayan: Sezin Ulusoy

İÇİNDEKİLER

1.	TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.	TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.1.	TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.2.	TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞ ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	4
1.2.	DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	5
1.2.1.	İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	5
1.2.2.	ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	7
1.2.3.	MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ.....	8
1.2.4.	İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	10
2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ	14
2.1.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA.....	14
2.1.1.	TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	16
2.2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ	18

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılında Ülkemize gelen ziyaretçilerin sayısı, geçen yıla göre % 24,83 değerinde bir azalış ile 30.906.680 olmuştur.

Tablo 1. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	1.426.149	1.594.400	1.521.249	11,80	-4,59
ŞUBAT	1.708.255	1.751.380	1.631.277	2,52	-6,86
MART	2.197.885	2.269.962	2.034.471	3,28	-10,37
NİSAN	3.010.627	2.768.482	2.219.619	-8,04	-19,83
MAYIS	4.330.933	4.187.786	3.029.374	-3,31	-27,66
HAZİRAN	4.794.562	4.482.621	2.902.139	-6,51	-35,26
TEMMUZ	5.829.607	6.131.213	4.211.530	5,17	-31,31
AĞUSTOS	5.816.977	5.656.083	3.709.503	-2,77	-34,42
EYLÜL	4.773.251	4.708.032	3.412.154	-1,37	-27,52
EKİM	3.821.286	3.688.684	2.853.430	-3,47	-22,64
KASIM	2.025.739	2.055.549	1.699.949	1,47	-17,30
ARALIK	1.891.975	1.819.877	1.681.985	-3,81	-7,58
TOPLAM	41.627.246	41.114.069	30.906.680	-1,23	-24,83

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Ocak Bülteni

1.1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2017 yılı Şubat ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı, geçen yılın aynı ayına göre %6,51'lik bir azalışla 1.159.933 olmuştur. Şubat ayında ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin 3.624'ü (% 0,31) günübirliktir.

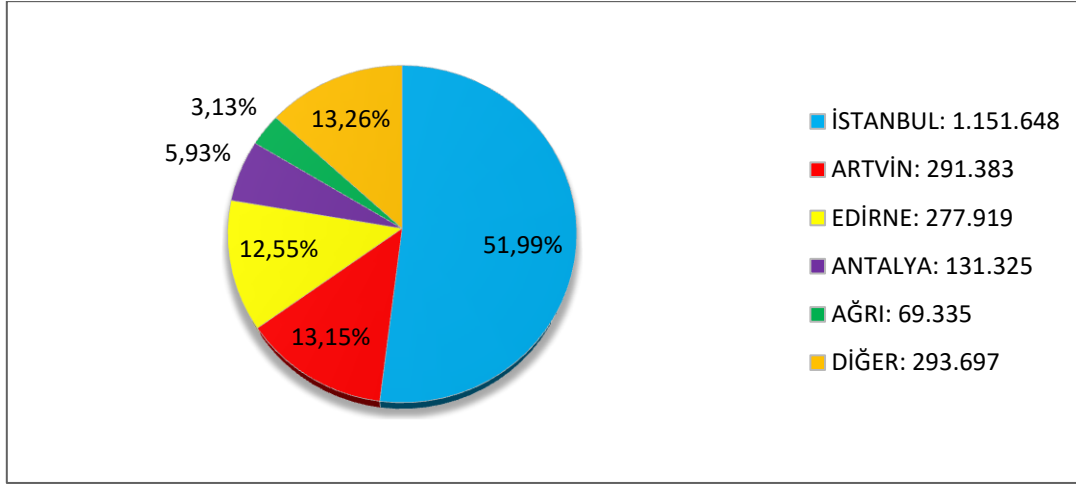
Tablo 2. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				% DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	1.146.815	1 250 941	1 170 333	1 055 474	9,08	-6,44	-9,81
ŞUBAT	1.352.184	1 383 343	1 240 633	1 159 833	2,3	-10,32	-6,51
MART	1.851.980	1 895 940	1 652 511		2,37	-12,84	
NİSAN	2.652.071	2 437 263	1 753 045		-8,1	-28,07	
MAYIS	3.900.096	3 804 158	2 485 411		-2,46	-34,67	
HAZİRAN	4.335.075	4 123 109	2 438 293		-4,89	-40,86	
TEMMUZ	5.214.519	5 480 502	3 468 202		5,1	-36,72	
AĞUSTOS	5.283.333	5 130 967	3 183 003		-2,88	-37,96	
EYLÜL	4.352.429	4 251 870	2 855 397		-2,31	-32,84	
EKİM	3.439.554	3 301 194	2 449 948		-4,02	-25,79	
KASIM	1.729.803	1 720 554	1 353 280		-0,53	-21,35	
ARALIK	1.580.041	1 464 791	1 302 157		-7,29	-11,1	
TOPLAM	36.837.900	36 244 632	25 352 213		-1,61	-30,05	
2 AYLIK TOP	2 498 999	2 634 284	2 410 966	2 215 307	-5,41	-8,48	-8,12

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Şubat Bülteni

2017 yılı Ocak-Şubat döneminde Ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %8,12 azalış göstererek 2 215 307 olmuştur. 2017 yılı Ocak-Şubat döneminde ülkemize gelen 2 215 307 yabancı ziyaretçinin 8 350'si (% 0,38) günübürlüktür.

2017 yılı Ocak-Şubat ayında ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sırasıyla; İstanbul, Artvin, Edirne, Antalya ve Ağrı'dır.

Şekil 1: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin En Çok Giriş Yaptıkları Sınır Kapılarının Bağlı Olduğu İllere Göre Dağılımı (2017 yılı Ocak-Şubat)

2017 yılı Ocak-Şubat ayında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ilk beş ülke sırasıyla; Gürcistan, İran, Bulgaristan, Almanya ve Azerbaycan'dır. Avrupa'dan gelen ziyaretçi sayısında geçen yıla göre %24,29'lük azalış olmuştur. Rusya Federasyonu'ndan gelen ziyaretçi sayısında %81,51 artış gözlenmektedir.

Tablo 3. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Ocak-Şubat)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Cezayir	14 067	16 196	18 611	0,53	0,67	0,84	15,13	14,91
Fas	12 921	14 520	11 159	0,49	0,60	0,50	12,38	-23,15
Güney Afrika Cumhuriyeti	3 388	3 235	2 896	0,13	0,13	0,13	-4,52	-10,48
Libya	38 087	11 141	11 213	1,45	0,46	0,51	-70,75	0,65
Mısır	13 307	15 444	12 388	0,51	0,64	0,56	16,06	-19,79
Sudan	1 089	1 186	1 087	0,04	0,05	0,05	8,91	-8,35
Tunus	13 685	14 808	14 912	0,52	0,61	0,67	8,21	0,70
Diğ. AFRIKA ÜLKELERİ	12 298	13 349	13 160	0,47	0,55	0,59	8,55	-1,42
TOPLAM AFRIKA	108 842	89 879	85 426	4,13	3,73	3,86	-17,42	-4,95
Arjantin	5 467	7 425	5 964	0,21	0,31	0,27	35,81	-19,68
Brezilya	9 082	5 066	4 679	0,34	0,21	0,21	-44,22	-7,64
Kolombiya	1 602	1 279	1 713	0,06	0,05	0,08	-20,16	33,93
Şili	2 219	1 338	859	0,08	0,06	0,04	-39,70	-35,80
Venezuela	507	513	768	0,02	0,02	0,03	1,18	49,71
Diğ. GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ	1 322	1 345	1 174	0,05	0,06	0,05	1,74	-12,71
TOPLAM GÜNEY AMERİKA	20 199	16 966	15 157	0,77	0,70	0,68	-16,01	-10,66
TOPLAM KUZAY AMERİKA	1 495	1 642	1 579	0,06	0,07	0,07	9,83	-3,84
TOPLAM ORTA AMERİKA	647	570	519	0,02	0,02	0,02	-11,90	-8,95

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
TOPLAM AMERİKA	22 341	19 178	17 255	0,85	0,80	0,78	-14,16	-10,03
Bahreyn	6 044	8 861	9 549	0,23	0,37	0,43	46,61	7,76
Birleşik Arap Emirlikleri	5 057	3 998	2 230	0,19	0,17	0,10	-20,94	-44,22
Irak	91 098	89 892	76 398	3,46	3,73	3,45	-1,32	-15,01
İsrail	12 909	21 474	20 214	0,49	0,89	0,91	66,35	-5,87
Katar	6 130	6 849	6 039	0,23	0,28	0,27	11,73	-11,83
Kuveyt	26 279	24 716	27 684	1,00	1,03	1,25	-5,95	12,01
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	31 918	32 348	30 019	1,21	1,34	1,36	1,35	-7,20
Lübnan	14 168	18 675	14 293	0,54	0,77	0,65	31,81	-23,46
Suudi Arabistan	37 535	40 052	40 280	1,42	1,66	1,82	6,71	0,57
Ürdün	10 300	15 032	16 268	0,39	0,62	0,73	45,94	8,22
Yemen	3 890	2 640	3 134	0,15	0,11	0,14	-32,13	18,71
DIĞ. BATI ASYA ÜLKELERİ	167 602	68 856	44 067	6,36	2,86	1,99	-58,92	-36,00
TOPLAM BATI ASYA	412 930	333 393	290 175	15,68	13,83	13,10	-19,26	-12,96
Bangladeş	1 664	2 163	1 453	0,06	0,09	0,07	29,99	-32,82
Çin Halk Cumhuriyeti	29 359	24 899	28 158	1,11	1,03	1,27	-15,19	13,09
Endonezya	8 522	7 131	14 789	0,32	0,30	0,67	-16,32	107,39
Filipinler	7 111	7 277	6 415	0,27	0,30	0,29	2,33	-11,85
Hindistan	11 416	10 241	8 077	0,43	0,42	0,36	-10,29	-21,13
İran	186 632	217 222	232 232	7,08	9,01	10,48	16,39	6,91
Malezya	9 502	8 379	6 575	0,36	0,35	0,30	-11,82	-21,53
Pakistan	6 403	6 840	6 214	0,24	0,28	0,28	6,82	-9,15
Singapur	2 416	2 178	1 388	0,09	0,09	0,06	-9,85	-36,27
Tayland	1 875	1 199	1 835	0,07	0,05	0,08	-36,05	53,04
DIĞ. GÜNEY ASYA ÜLKELERİ	12 473	14 329	17 201	0,47	0,59	0,78	14,88	20,04
TOPLAM GÜNEY ASYA	277 373	301 858	324 337	10,53	12,52	14,64	8,83	7,45
TOPLAM ASYA	690 303	635 251	614 512	26,20	26,35	27,74	-7,98	-3,26
Almanya	268 904	252 546	175 525	10,21	10,47	7,92	-6,08	-30,50
Avusturya	27 134	25 630	20 383	1,03	1,06	0,92	-5,54	-20,47
Belçika	26 226	24 084	20 508	1,00	1,00	0,93	-8,17	-14,85
Çek Cumhuriyeti	6 527	5 987	4 373	0,25	0,25	0,20	-8,27	-26,96
Danimarka	18 348	17 599	11 488	0,70	0,73	0,52	-4,08	-34,72
Finlandiya	9 923	6 529	4 240	0,38	0,27	0,19	-34,20	-35,06
Fransa	59 779	55 768	42 596	2,27	2,31	1,92	-6,71	-23,62
Hollanda	56 379	56 858	43 564	2,14	2,36	1,97	0,85	-23,38
İngiltere (Birleşik Krallık)	75 519	68 373	53 878	2,87	2,84	2,43	-9,46	-21,20
İrlanda	5 434	4 246	2 894	0,21	0,18	0,13	-21,86	-31,84
İspanya	22 733	15 160	10 481	0,86	0,63	0,47	-33,31	-30,86
İsveç	29 981	20 816	16 180	1,14	0,86	0,73	-30,57	-22,27
İsviçre	19 716	18 272	12 999	0,75	0,76	0,59	-7,32	-28,86
İtalya	47 122	33 654	23 133	1,79	1,40	1,04	-28,58	-31,26
İzlanda	229	294	244	0,01	0,01	0,01	28,38	-17,01
Lüksemburg	532	434	253	0,02	0,02	0,01	-18,42	-41,71
Macaristan	7 510	6 870	4 430	0,29	0,28	0,20	-8,52	-35,52
Norveç	13 441	11 450	8 172	0,51	0,47	0,37	-14,81	-28,63
Polonya	15 764	11 217	8 538	0,60	0,47	0,39	-28,84	-23,88
Portekiz	4 059	3 610	2 455	0,15	0,15	0,11	-11,06	-31,99
Slovakya	3 801	3 580	2 849	0,14	0,15	0,13	-5,81	-20,42
Yunanistan	92 513	75 777	66 601	3,51	3,14	3,01	-18,09	-12,11
TOPLAM AVRUPA OECD	811 574	718 754	535 784	30,81	29,81	24,19	-11,44	-25,46

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Arnavutluk	8 354	9 083	8 618	0,32	0,38	0,39	8,73	-5,12
Bosna Hersek	6 906	7 660	6 782	0,26	0,32	0,31	10,92	-11,46
Bulgaristan	202 165	208 332	183 905	7,67	8,64	8,30	3,05	-11,73
Estonya	1 982	2 354	1 606	0,08	0,10	0,07	18,77	-31,78
Güney Kıbrıs Rum Kesimi	890	999	924	0,03	0,04	0,04	12,25	-7,51
Hırvatistan	5 584	3 545	2 745	0,21	0,15	0,12	-36,52	-22,57
Karadağ	2 776	2 727	2 193	0,11	0,11	0,10	-1,77	-19,58
Kosova	9 052	10 404	9 159	0,34	0,43	0,41	14,94	-11,97
Letonya	2 587	2 212	1 788	0,10	0,09	0,08	-14,50	-19,17
Litvanya	3 431	3 506	3 075	0,13	0,15	0,14	2,19	-12,29
Makedonya	17 163	18 350	16 298	0,65	0,76	0,74	6,92	-11,18
Malta	934	750	524	0,04	0,03	0,02	-19,70	-30,13
Romanya	33 918	33 212	28 333	1,29	1,38	1,28	-2,08	-14,69
Sırbistan	15 433	15 081	13 054	0,59	0,63	0,59	-2,28	-13,44
Slovenya	4 254	3 122	2 412	0,16	0,13	0,11	-26,61	-22,74
Diğ. AVRUPA OECD DIŞI ÜLKELERİ	166	157	112	0,01	0,01	0,01	-5,42	-28,66
TOPLAM AVRUPA OECD DIŞI	315 595	321 494	281 528	11,98	13,33	12,71	1,87	-12,43
TOPLAM AVRUPA	1 127 169	1 040 248	817 312	42,79	43,15	36,89	-7,71	-21,43
Azerbaycan	77 784	64 258	80 644	2,95	2,67	3,64	-17,39	25,50
Beyaz Rusya (Belarus)	5 103	4 559	5 398	0,19	0,19	0,24	-10,66	18,40
Ermenistan	4 519	4 612	4 392	0,17	0,19	0,20	2,06	-4,77
Gürcistan	214 460	265 747	281 451	8,14	11,02	12,70	23,91	5,91
Kazakistan	24 158	14 974	18 377	0,92	0,62	0,83	-38,02	22,73
Kırgızistan	12 881	12 620	12 524	0,49	0,52	0,57	-2,03	-0,76
Moldova	12 874	13 476	13 400	0,49	0,56	0,60	4,68	-0,56
Özbekistan	19 638	14 607	20 535	0,75	0,61	0,93	-25,62	40,58
Rusya	92 502	42 180	79 385	3,51	1,75	3,58	-54,40	88,21
Tacikistan	5 244	2 849	3 797	0,20	0,12	0,17	-45,67	33,27
Türkmenistan	22 772	22 496	26 311	0,86	0,93	1,19	-1,21	16,96
Ukrayna	48 600	55 955	57 060	1,84	2,32	2,58	15,13	1,97
TOPLAM B.D.T.	540 535	518 333	603 274	20,52	21,50	27,23	-4,11	16,39
Amerika Birleşik Devletleri	52 515	50 836	34 080	1,99	2,11	1,54	-3,20	-32,96
Avustralya	7 521	6 425	4 702	0,29	0,27	0,21	-14,57	-26,82
Güney Kore	45 109	25 172	18 219	1,71	1,04	0,82	-44,20	-27,62
Japonya	20 189	8 387	5 434	0,77	0,35	0,25	-58,46	-35,21
Kanada	12 146	10 613	8 386	0,46	0,44	0,38	-12,62	-20,98
Meksika	1 994	1 465	1 232	0,08	0,06	0,06	-26,53	-15,90
Yeni Zelanda	1 277	1 065	797	0,05	0,04	0,04	-16,60	-25,16
TOPLAM DİĞER OECD	140 751	103 963	72 850	5,34	4,31	3,29	-26,14	-29,93
TOPLAM MİLLİYETSİZ	4 301	4 050	4 631	0,16	0,17	0,21	-5,84	14,35
TOPLAM OKYANUSYA	42	64	47	0,00	0,00	0,00	52,38	-26,56
YABANCI TOPLAM	2 634 284	2 410 966	2 215 307	100,00	100,00	100,00	-8,48	-8,12

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Şubat Bülteni

1.1.2. TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞ ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılında ülkemizi ziyaret eden vatandaş sayısı, geçen yıla göre geçen yıla göre % 14,07 değerinde bir artış ile 5.554.467 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4. Türkiye'ye Gelen Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	279.334	343.459	350.916	22,96	2,17
ŞUBAT	356.071	368.037	390.644	3,36	6,14
MART	345.905	374.022	381.960	8,13	2,12
NİSAN	358.556	331.219	466.574	-7,62	40,87
MAYIS	430.837	383.628	543.963	-10,96	41,79
HAZİRAN	459.487	359.512	463.846	-21,76	29,02
TEMMUZ	615.088	650.711	743.328	5,79	14,23
AĞUSTOS	533.644	525.116	526.500	-1,60	0,26
EYLÜL	420.822	456.162	556.757	8,40	22,05
EKİM	381.732	387.490	403.482	1,51	4,13
KASIM	295.936	334.995	346.669	13,20	3,48
ARALIK	311.934	355.086	379.828	13,83	6,97
TOPLAM	4.789.346	4.869.437	5.554.467	1,67	14,07

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Ocak Bülteni

1.2. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

En önemli turizm merkezlerimizden olan İstanbul, Antalya, Muğla ve İzmir'in gelen ziyaretçi istatistikleri aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

1.2.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

2017 yılının Şubat ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı, geçen yılki Şubat ayı ile karşılaştırıldığında %15,9 oranında azalarak 590.175 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	635.283	691.496	692.172	559.372	8,8%	0,1%	-19,2%
ŞUBAT	696.054	732.202	674.465	590.175	5,2%	-7,9%	-15,9%
MART	866.985	944.931	783.164		9,0%	-17,1%	
NİSAN	1.014.662	1.037.506	715.161		2,3%	-31,1%	
MAYIS	1.079.598	1.182.906	869.446		9,6%	-26,5%	
HAZİRAN	1.090.284	1.091.357	707.050		0,1%	-35,2%	
TEMMUZ	1.155.407	1.400.183	924.686		21,2%	-34,0%	
AĞUSTOS	1.290.218	1.333.515	908.663		3,4%	-31,8%	
EYLÜL	1.181.742	1.205.089	800.675		2,0%	-33,6%	
EKİM	1.132.655	1.125.263	790.951		-0,7%	-29,7%	
KASIM	844.289	848.420	663.524		0,5%	-21,8%	
ARALIK	855.806	821.809	674.030		-4,0%	-18,0%	
TOPLAM	11.842.983	12.414.677	9.203.987		-4,8%	-25,9%	
2 AYLIK TOP	1.331.337	1.432.698	1.366.637	1.149.547	7,6%	-4,6%	

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Şubat Bülteni

2017 yılının Ocak-Şubat aylarında İstanbul'a gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde ilk 10 ülkenin sırasıyla; Almanlar, İranlılar, Iraklılar, İngilizler, Fransızlar, Amerikalılar, Ukraynalılar, Hollandalılar, Suudi Arabistanlılar, Ruslar ve İtalyanlardır.

Tablo 6. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Şubat)

S.	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim	S. No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim
1	ALMANYA	100.285	126.065	-20,4	56	BOSNA HERSEK	4.545	5.425	-16,2
2	İRAN	86.914	120.298	-27,8	57	BREZİLYA	4.295	4.784	-10,2
3	IRAK	47.084	64.538	-27	58	HAYMATLOS	4.271	3.748	14
4	RUSYA FEDERASYONU	45.759	33.687	35,8	59	AVUSTRALYA	4.076	5.859	-30,4
5	İNGİLTERE	42.490	55.664	-23,7	60	FİLİPİNLER	4.036	4.593	-12,1
6	UKRAYNA	41.297	45.024	-8,3	61	NORVEÇ	4.029	5.110	-21,2
7	SUUDİ ARABİSTAN	38.588	38.867	-0,7	62	BEYAZ RUSYA	3.880	3.741	3,7
8	FRANSA	38.511	52.577	-26,8	63	NİJERYA	3.776	3.654	3,3
9	HOLLANDA	31.813	40.292	-21	64	FİNLANDİYA	3.726	5.372	-30,6
10	ABD	30.151	47.826	-37	65	TACİKİSTAN	3.481	2.697	29,1
11	KUVEYT	27.440	24.535	11,8	66	MAKEDONYA	3.375	4.109	-17,9
12	AZERBEYCAN	26.000	25.517	1,9	67	MACARİSTAN	3.176	5.121	-38
13	TÜRKMENİSTAN	24.861	20.977	18,5	68	ÇEK CUMHURİYETİ	3.165	4.702	-32,7
14	ÇİN	24.302	23.756	2,3	69	YEMEN	2.996	2.554	17,3
15	İTALYA	21.146	31.882	-33,7	70	GÜNEY AFRIKA	2.681	3.157	-15,1
16	ÖZBEKİSTAN	19.608	14.311	37	71	İRLANDA	2.585	3.977	-35
17	CEZAYİR	17.848	15.761	13,2	72	LİTVANYA	2.448	3.089	-20,8
18	KAZAKİSTAN	16.666	13.825	20,5	73	ERMENİSTAN	2.298	2.385	-3,6
19	GÜNEY KORE	16.422	24.045	-31,7	74	FİLİSTİN	2.250	1.719	30,9
20	AVUSTURYA	14.953	18.014	-17	75	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	2.160	3.958	-45,4
21	BELÇİKA	14.867	16.768	-11,3	76	HRİVATİSTAN	2.111	2.861	-26,2
22	TUNUS	14.356	14.648	-2	77	PORTAKİZ	2.050	3.390	-39,5
23	ENDENOZYA	14.146	6.838	106,9	78	MOĞOLİSTAN	2.008	2.022	-0,7
24	İSVEÇ	14.050	16.434	-14,5	79	SLOVENYA	1.935	2.775	-30,3
25	KKTC	13.314	16.501	-19,3	80	SLOVAKYA	1.830	2.381	-23,1
26	LÜBNAN	13.170	17.126	-23,1	81	KOLOMBİYA	1.613	1.221	32,1
27	ÜRDÜN	12.758	13.819	-7,7	82	TAYLAND	1.550	1.059	46,4
28	SURİYE	12.422	29.068	-57,3	83	UMMAN	1.500	1.972	-23,9
29	MISIR	12.028	15.121	-20,5	84	LETONYA	1.421	1.856	-23,4
30	KIRGIZİSTAN	12.015	12.235	-1,8	85	KARADAĞ	1.397	1.879	-25,7
31	ROMANYA	11.704	14.087	-16,9	86	ESTONYA	1.354	1.794	-24,5
32	İSRAİL	11.561	13.865	-16,6	87	BANGLADEŞ	1.300	2.120	-38,7
33	BULGARİSTAN	11.277	13.982	-19,3	88	MEKSİKA	1.109	1.393	-20,4
34	LİBYA	11.040	10.977	0,6	89	SİNGAPUR	1.073	1.858	-42,2
35	FAS	10.847	14.198	-23,6	90	SUDAN	1.020	1.140	-10,5
36	İSVİÇRE	10.729	14.088	-23,8	91	KONGO DEMK. CUM.	829	822	0,9
37	YUNANİSTAN	9.860	16.597	-40,6	92	ŞİLİ	817	1.318	-38
38	İSPANYA	9.524	14.350	-33,6	93	NEPAL	804	858	-6,3
39	BAHREYN	9.487	8.818	7,6	94	KIBRIS RUM KESİMİ	788	830	-5,1
40	GÜRCİSTAN	8.692	10.549	-17,6	95	SENEGAL	734	865	-15,1
41	DANİMARKA	7.746	11.152	-30,5	96	KAMERUN	722	852	-15,3
42	KANADA	7.597	9.960	-23,7	97	ETİYOPYA	722	646	11,8
43	KOSOVA	7.357	8.269	-11	98	YENİ ZELENDA	720	1.008	-28,6
44	TAYVAN	6.866	3.084	122,6	99	VENEZUELLA	698	481	45,1
45	HİNDİSTAN	6.577	8.717	-24,5	100	BİR. MİLLETLER ÖRG.	619	688	-10
46	MOLDOVA CUM.	6.213	6.429	-3,4	101	HONKONG	592	953	-37,9
47	MALAZYA	6.046	8.187	-26,2	102	GANA	496	482	2,9
48	KATAR	5.893	6.668	-11,6	103	MALTA	490	721	-32
49	ARJANTİN	5.760	7.353	-21,7	104	SOMALİ	485	620	-21,8

S.	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim	S. No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim
50	SIRBİSTAN	5.518	7.086	-22,1	105	KENYA	455	721	-36,9
51	PAKİSTAN	5.509	6.426	-14,3	106	UGANDA	427	303	40,9
52	ARNAVUTLUK	5.500	5.944	-7,5	107	PERU	396	504	-21,4
53	POLONYA	5.198	6.852	-24,1	108	EKVATOR	353	306	15,4
54	JAPONYA	4.967	7.805	-36,4	109	MALİ	279	275	1,5
55	AFGANİSTAN	4.838	5.519	-12,3	110	DİĞER	6031	6922	-12,8

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Şubat Bülteni

Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt, Cezayir, Ürdün, Lübnan, Suriye, Tunus, Mısır, Fas, Libya, Bahreyn, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Filistin, Umman ve Sudan'ın oluşturduğu Arap ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayıları ve payı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. İstanbul'a Arap Ülkelerinden Gelen Ziyaretçiler (Ocak-Şubat)

	2015	2016	2017
İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	1.432.698	1.366.637	1.149.547
ARAP ÜLKELERİNDEN GELENLER SAYISI	270.011	285.487	250.246
PAY	18,85%	20,88%	21,77%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Şubat Bülteni

1.2.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Antalya'ya 2017 yılının Şubat ayında gelen ziyaretçi sayısı 87.612 olarak gerçekleşerek, geçen yılın aynı ayında gelen ziyaretçi sayısına göre %22 azalma göstermiştir.

Tablo 8'de 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Antalya'ya gelen ziyaretçilerin aylara göre dağılımı ve değişim oranları aktarılmıştır.

Tablo 8. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	116.974	117.746	95.148	87.310	0,66%	-19,19%	-8%
ŞUBAT	158.147	156.005	108.164	84.612	-1,35%	-30,67%	-22%
MART	330.291	322.230	257.441		-2,44%	-20,11%	
NİSAN	797.141	651.885	373.764		-18,22%	-42,66%	
MAYIS	1.506.809	1.388.037	639.227		-7,88%	-53,95%	
HAZİRAN	1.779.151	1.642.032	712.953		-7,71%	-56,58%	
TEMMUZ	2.046.715	2.036.137	1.013.912		-0,52%	-50,20%	
AĞUSTOS	2.020.338	1.952.730	1.007.801		-3,35%	-48,39%	
EYLÜL	1.621.491	1.585.690	934.545		-2,21%	-41,06%	
EKİM	1.131.009	1.087.831	791.718		-3,82%	-27,22%	
KASIM	283.117	272.926	140.637		-3,60%	-48,47%	
ARALIK	151.000	118.591	106.603		-21,46%	-7%	
TOPLAM	11.942.183	11.331.840	6.181.913		-5,11%	-%43	
2 AYLIK TOP.	275.121	273.751	203.312	171.922	-0,50%	-25,73%	-15,44%

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

2017 yılının ilk iki ayında Antalya'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Rusya Federasyonu, İsrail, İngiltere ve Hollanda'dır.

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan, Antalya'ya Ocak ayında gelen ziyaretçi sayısında geçen yıl Ocak ayına göre %50 düşüş yaşanmıştır. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı, geçen senenin aynı ayına göre %579 artmıştır.

Tablo 9. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Şubat)

MİLLİYET	2014	2015	2016	2017	2017/2016 Fark	2017/2016 Değişim
ALMANYA	101.392	118.702	93.498	46.664	-46.834	-50%
RUSYA	36.301	21.481	4.149	28.177	24.028	579%
İSRAİL	5.154	3.339	7.498	8.594	1.096	15%
İNGİLTERE	14.164	11.995	8.984	6.271	-2.713	-30%
HOLLANDA	12.178	13.149	9.711	5.204	-4.507	-46%
NORVEÇ	6.566	5.406	5.117	3.834	-1.283	-25%
DANİMARKA	9.381	4.332	3.202	3.359	157	5%
BELÇİKA	6.459	7.480	5.244	2.970	-2.274	-43%
UKRAYNA	3.079	2.201	2.072	2.330	258	12%
AVUSTURYA	6.672	5.780	4.501	2.104	-2.397	-53%
K.K.T.C.	1.000	1.343	1.711	1.908	197	12%
IRAK	34	70	700	1.466	766	109%
FRANSA	7.547	2.236	1.340	1.392	52	4%
İSVİÇRE	3.388	4.067	2.854	1.297	-1.557	-55%
İSVEÇ	6.308	4.332	1.466	907	-559	-38%
KAZAKİSTAN	387	660	451	884	433	96%
POLONYA	1.688	3.701	1.497	836	-661	-44%
SLOVAKYA	883	676	669	579	-90	-13%
ÇEK CUMH.	1.380	782	687	571	-116	-17%
BEYAZ RUSYA	631	503	191	488	297	155%
İTALYA	663	1.561	489	465	-24	-5%
ÖZBEKİSTAN	191	186	50	448	398	796%
SLOVENYA	803	579	246	284	38	15%
MACARİSTAN	641	556	443	205	-238	-54%
FİNLANDİYA	1.610	4.474	937	170	-767	-82%
İRAN	148	204	182	167	-15	-8%
HIRVATİSTAN	745	476	169	154	-15	-9%
DİĞER	6.495	9.279	4.018	9.042	5.024	125%
T.C.	32.830	38.670	39.335	41.152	1.817	5%
TOPLAM	268.718	268.220	201.411	171.922	-29.489	-15%

Kaynak: Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği Şubat-2017 verilerinden derlenmiştir.

1.2.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Muğla'ya 2017 yılının Şubat ayında gelen ziyaretçi sayısı, 5.361 olarak gerçekleşerek geçen senenin aynı ayına göre %36 azalma göstermiştir.

Tablo 10. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	2.874	3.038	5.743	5.580	5,71%	89,04%	-2,83%
ŞUBAT	4.087	4.345	8.345	5.361	6,31%	92,06%	-36%
MART	8.132	13.060	19.343		60,60%	48,11%	
NİSAN	128.324	92.227	70.939		-28,13%	-23,08%	
MAYIS	419.463	388.179	235.893		-7,46%	-39,23%	
HAZİRAN	525.420	515.141	273.660		-1,96%	-46,88%	
TEMMUZ	657.689	637.057	360.706		-3,14%	-43,38%	
AĞUSTOS	684.010	634.320	361.997		-7,26%	-42,93%	
EYLÜL	559.722	498.835	306.371		-10,88%	-38,58%	
EKİM	291.054	261.726	165.634		-10,08%	-36,71%	
KASIM	17.010	23.201	9.878		36,40%	-57,42%	
ARALIK	4.903	10.338	4.268		110,85%	-58,72%	
TOPLAM	3.302.688	3.081.467	1.822.777		-6,70%	-40,85%	
2 AY TOP	6.961	7.383	14.088	10.941	6,06%	90,82%	-22,34%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2017 yılının ilk iki ayında Muğla'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, İngiltere, Yunanistan, Fransa ve Belçika'dır.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının Ocak-Şubat aylarında Muğla'ya gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Şubat)

MİLLİYET	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
ALMANYA	152	3.469	904	2182%	-74%
AMERİKA	63	64	116	2%	81%
AVUSTRALYA	14	14	22	0%	57%
AVUSTURYA	5	42	68	740%	62%
AZERBEYCAN	1	3	11	200%	267%
BELÇİKA	15	22	180	47%	718%
BEYAZRUSYA	1	7	6	600%	-14%
BULGARİSTAN	88	43	71	-51%	65%
ÇEK CUMHU.	5	2	23	-60%	1050%
DANİMARKA	13	1.371	36	10446%	-97%
FİNLANDİYA	3	30	14	900%	-53%
FRANSA	111	52	312	-53%	500%
HOLLANDA	41	787	139	1820%	-82%
İNGİLTERE	2134	522	735	-76%	41%
İRAN	4	4	22	0%	450%
İRLANDA	18	6	30	-67%	400%
İSPANYA	26	13	30	-50%	131%
İSRAİL	4	18	64	350%	256%
İSVEÇ	12	1.084	37	8933%	-97%
İSVİÇRE	15	293	68	1853%	-77%

MİLLİYET	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
İTALYA	37	42	92	14%	119%
JAPONYA	52	10	4	-81%	-60%
KANADA	17	21	167	24%	695%
KAZAKİSTAN	3	1	11	-67%	1000%
LİTVANYA	10	11	20	10%	82%
MACARİSTAN	5	10	7	100%	-30%
MISIR	3	2	7	-33%	250%
NORVEÇ	7	314	82	4386%	-74%
POLONYA	9	27	14	200%	-48%
PORTEKİZ	2	4	4	100%	0%
ROMANYA	10	16	54	60%	238%
RUSYA FED.	41	35	65	-15%	86%
SİRBİSTAN	3	19	6	533%	-68%
SUUDİ	3	10	3	233%	-70%
UKRAYNA	13	30	145	131%	383%
YENİ ZELANDA	4	7	10	75%	43%
YUNANİSTAN	606	658	644	9%	-2%
DİĞER	357	285	473	-20%	66%
YABANCI TURİST	3911	9.370	4.727	140%	-50%
YERLİ TURİST	3472	4.718	6.214	36%	32%
GENEL TOPLAMI	7383	14.088	10.941	91%	-22%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

1.2.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

İzmir'e 2017 yılının Şubat ayında gelen ziyaretçi sayısı 49.105 olarak gerçekleşmiştir. Geçen senenin Şubat ayına göre %5,39 azalış göstermiştir.

Tablo 12. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	53.301	46.905	48.558	49.719	-12,00%	3,52%	2,39%
ŞUBAT	64.271	58.143	51.902	49.105	-9,53%	-10,73%	-5,39%
MART	71.643	70.217	72.713		-1,99%	3,55%	
NİSAN	138.058	117.851	81.030		-14,64%	-31,24%	
MAYIS	187.764	182.012	121.896		-3,06%	-33,03%	
HAZİRAN	214.307	197.817	124.923		-7,69%	-36,85%	
TEMMUZ	303.790	303.118	223.902		-0,22%	-26,13%	
AĞUSTOS	287.170	291.979	185.526		1,67%	-36,46%	
EYLÜL	223.774	219.188	146.014		-2,05%	-33,38%	
EKİM	178.793	171.599	107.145		-4,02%	-37,56%	
KASIM	71.008	77.666	48.310		9,38%	-37,80%	
ARALIK	53.688	56.057	55.552		4,41%	-0,9%	
GENEL TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471		-2,98%	-29,29%	
2 AYLIK TOP	117.572	105.048	100.460	98.824	-10,65%	-4,37%	-1,63%

Kaynak: İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2017 yılının Şubat ayında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Hollanda, İngiltere, Yunanistan ve Avusturya'dır. İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık %69'unu yerli ziyaretçiler oluşturmuştur. Geçen yılın Şubat ayına göre gelen yabancı ziyaretçi sayısında %13,41 azalma olmuştur.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının ilk iki ayında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 13'te belirtilmiştir.

Tablo 13. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Şubat)

MİLLİYETİ	YILLAR				DEĞİŞİM		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
A.B.D.	1.179	698	382	407	-40,80%	-45,27%	6,54%
ALMANYA	18.075	14.833	16.066	13.751	-17,94%	8,31%	-14,41%
ARJANTİN	213	102	12	7	-52,11%	-88,24%	-41,67%
ARNAVUTLUK	36	15	18	61	-58,33%	20,00%	238,89%
AVUSTRALYA	249	155	59	57	-37,75%	-61,94%	-3,39%
AVUSTURYA	1.438	1.116	881	922	-22,39%	-21,06%	4,65%
AZERBAYCAN	74	37	43	64	-50,00%	16,22%	48,84%
BELARUS (B. RUSYA)	13	19	11	20	46,15%	-42,11%	81,82%
BELÇİKA	1.484	556	401	667	-62,53%	-27,88%	66,33%
BOSNA HERSEK	35	45	14	11	28,57%	-68,89%	-21,43%
BREZİLYA	324	181	28	28	-44,14%	-84,53%	0,00%
BULGARİSTAN	269	303	307	405	12,64%	1,32%	31,92%
CEZAYİR	23	4	2	3	-82,61%	-50,00%	50,00%
ÇEK CUM.	119	132	63	22	10,92%	-52,27%	-65,08%
ÇİN HALK CUM.	333	482	23	50	44,74%	-95,23%	117,39%
DANİMARKA	101	1.875	1.524	83	1756,44%	-18,72%	-94,55%
ENDONEZYA	30	57	42	35	90,00%	-26,32%	-16,67%
ESTONYA	2	16	1	7	700,00%	-93,75%	600,00%
FAS	46	17	12	14	-63,04%	-29,41%	16,67%
FİLİPİNLER	177	198	160	197	11,86%	-19,19%	23,13%
FİNLANDİYA	34	39	40	18	14,71%	2,56%	-55,00%
FRANSA	5.172	2.265	455	759	-56,21%	-79,91%	66,81%
G. KIBRIS RUM YÖN.	22	22	52	21	0,00%	136,36%	-59,62%
G. KORE	1.422	916	218	53	-35,58%	-76,20%	-75,69%
GÜNEY AFRİKA CUM.	27	15	3	21	-44,44%	-80,00%	600,00%
GÜRCİSTAN	42	37	23	27	-11,90%	-37,84%	17,39%
HIRVATİSTAN	163	102	18	30	-37,42%	-82,35%	66,67%
HİNDİSTAN	26	76	69	102	192,31%	-9,21%	47,83%
HOLLANDA	4.931	2.675	3.491	3.072	-45,75%	30,50%	-12,00%
IRAK	20	89	4	25	345,00%	-95,51%	525,00%
İNGİLTERE	2.869	4.717	1.145	2.120	64,41%	-75,73%	85,15%
İRAN	42	36	52	78	-14,29%	44,44%	50,00%
İRLANDA	82	103	31	60	25,61%	-69,90%	93,55%
İSPANYA	223	178	52	113	-20,18%	-70,79%	117,31%
İSRAİL	51	29	5	10	-43,14%	-82,76%	100,00%

MİLLİYETİ	YILLAR				DEĞİŞİM		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
İSVEÇ	73	2.409	1.245	78	3200,00%	-48,32%	-93,73%
İSVİÇRE	766	948	744	578	23,76%	-21,52%	-22,31%
İTALYA	4.560	1.528	280	280	-66,49%	-81,68%	0,00%
İZLANDA	2	4	5	0	100,00%	25,00%	-100,00%
JAPONYA	68	119	34	44	75,00%	-71,43%	29,41%
K.K.T.C.	2.146	1.930	2.135	2.399	-10,07%	10,62%	12,37%
KANADA	299	141	75	95	-52,84%	-46,81%	26,67%
KARADAĞ	4	6	3	8	50,00%	-50,00%	166,67%
KAZAKİSTAN	14	107	19	21	664,29%	-82,24%	10,53%
KIRGIZİSTAN	15	229	3	15	1426,67%	-98,69%	400,00%
KOLOMBİYA	47	4	6	5	-91,49%	50,00%	-16,67%
KOSOVA	9	11	18	21	22,22%	63,64%	16,67%
KUVEYT	6	3	6	22	-50,00%	100,00%	266,67%
LETONYA	13	20	12	21	53,85%	-40,00%	75,00%
LİBYA	3	33	2	3	1000,00%	-93,94%	50,00%
LİTVANYA	9	26	8	27	188,89%	-69,23%	237,50%
LÜBNAN	31	17	166	19	-45,16%	876,47%	-88,55%
MACARİSTAN	84	93	20	40	10,71%	-78,49%	100,00%
MAKEDONYA	28	25	21	40	-10,71%	-16,00%	90,48%
MALEZYA	9	10	9	8	11,11%	-10,00%	-11,11%
MEKSİKA	98	36	10	30	-63,27%	-72,22%	200,00%
MISIR	26	18	6	22	-30,77%	-66,67%	266,67%
MİLLİYETSİZ	41	29	23	14	-29,27%	-20,69%	-39,13%
MOLDOVA CUM.	17	11	12	17	-35,29%	9,09%	41,67%
NORVEÇ	85	51	329	36	-40,00%	545,10%	-89,06%
ÖZBEKİSTAN	34	8	7	8	-76,47%	-12,50%	14,29%
PAKİSTAN	11	5	11	27	-54,55%	120,00%	145,45%
POLONYA	366	402	288	225	9,84%	-28,36%	-21,88%
PORTEKİZ	100	58	17	44	-42,00%	-70,69%	158,82%
ROMANYA	163	84	54	51	-48,47%	-35,71%	-5,56%
RUSYA FED.	286	226	105	116	-20,98%	-53,54%	10,48%
S.ARABİSTAN	12	1	11	17	-91,67%	1000,00%	54,55%
SİNGAPUR	8	3	10	6	-62,50%	233,33%	-40,00%
SLOVAKYA	43	29	25	23	-32,56%	-13,79%	-8,00%
SLOVENYA	66	129	19	13	95,45%	-85,27%	-31,58%
SURİYE	115	86	1.831	17	-25,22%	2029,07%	-99,07%
ŞİLİ	76	24	2	2	-68,42%	-91,67%	0,00%
TAYLAND	5	13	27	17	160,00%	107,69%	-37,04%
TUNUS	17	60	7	146	252,94%	-88,33%	1985,71%
TÜRKMENİSTAN	12	5	6	24	-58,33%	20,00%	300,00%
UKRAYNA	229	184	184	203	-19,65%	0,00%	10,33%
ÜRDÜN	3	9	20	28	200,00%	122,22%	40,00%
VENEZÜELLA	22	4	0	2	-81,82%	-100,00%	#SAYI/0!
YENİ ZELANDA	25	15	7	3	-40,00%	-53,33%	-57,14%
YUNANİSTAN	1.797	1.319	1.766	1.234	-26,60%	33,89%	-30,12%

MİLLİYETİ	YILLAR				DEĞİŞİM		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
DİĞER	415	369	89	293	-11,08%	-75,88%	229,21%
YABANCI TOPLAM	51.645	42.998	35.386	29.772	-16,74%	-17,70%	-15,87%
TÜRKİYE	65.927	62.050	65.074	69.052	-5,88%	4,87%	6,11%
GENEL TOPLAM	117.572	105.048	100.460	98.824	-10,65%	-4,37%	-1,63%

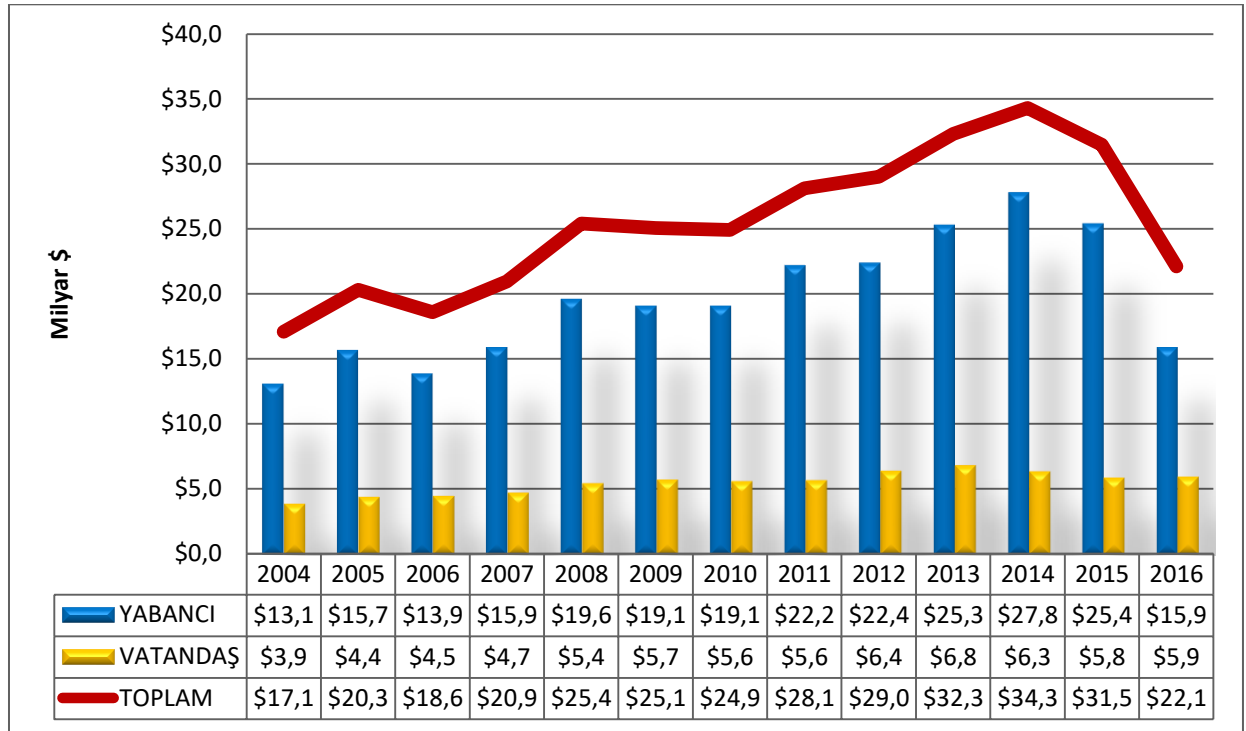
Kaynak: İzmir Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ

2.1. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA

Ülkemiz turizm gelirini, 2016 yılında %29,7 düşerek 22,1 Milyar ABD Doları olarak gerçekleştirmiştir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan elde edilen gelir, geçen yıla göre yakın rakamlara ulaşmıştır. Yalnız gelen yabancı sayısının %30,1 düşüşü, yabancılardan elde edilen gelirin %37,1 oranında azalmasına neden olmuştur.

Türkiye’nin turizm gelirinin yıllara göre dağılımının aktarıldığı Şekil 2’de görüldüğü gibi, 2014 yılı turizm gelirleri karşılaştırıldığında 10 yılda %100,5 gibi büyük bir oranla büyüme yaşandığı görülmektedir. 2014 yılından sonra turizm gelirimizde düşüş yaşanmaktadır.

Şekil 2. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

2014 yılında 34,3 Milyar ABD Dolar olan turizm gelirimiz 2015 yılında %8,4 oranında kayıp ile 31,5 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında artarak devam eden düşüş nedeniyle turizm gelirimiz 22,1 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir (Tablo 14).

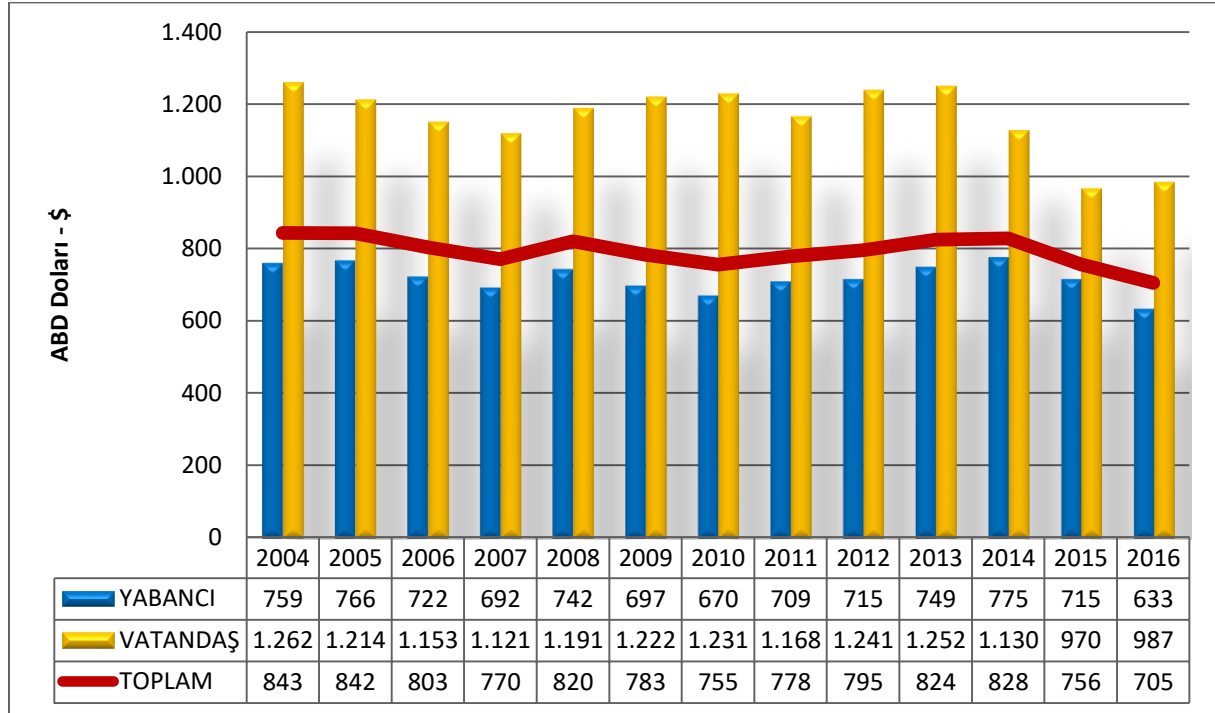
Tablo 14. 2014-2016 Yılları Turizm Geliri (Milyon \$)

Aylar	2014				2015				2016				2015/2014 (%)				2016/2015 (%)			
	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM
OCAK	1 090,3	417,9	12,2	1 520,4	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5	980,4	422,6	9,0	1 412,0	13,5	-9,4	-22,7	6,9	-20,8	11,6	-4,3	-13,1
ŞUBAT	1 065,6	365,3	11,4	1 442,3	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3	828,8	351,4	8,6	1 188,8	4,4	-16,4	-18,3	-1,0	-25,5	15,1	-7,5	-16,7
MART	1 476,5	354,4	14,3	1 845,2	1 464,7	340,3	11,0	1 816,0	1 071,1	383,9	10,6	1 465,6	-0,8	-4,0	-23,0	-1,6	-26,9	12,8	-3,6	-19,3
NİSAN	1 649,6	436,5	17,2	2 103,3	1 521,7	330,3	11,7	1 863,8	967,8	372,4	12,6	1 352,8	-7,8	-24,3	-32,0	-11,4	-36,4	12,7	7,7	-27,4
MAYIS	2 670,9	453,5	22,0	3 146,4	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4	1 416,4	408,7	13,3	1 838,4	-12,1	-21,4	-28,2	-13,6	-39,7	14,7	-15,8	-32,4
HAZİRAN	3 213,9	489,1	23,2	3 726,2	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5	1 425,2	351,3	13,5	1 790,0	-13,1	-30,6	-25,0	-15,5	-49,0	3,5	-22,4	-43,2
TEMMUZ	3 079,0	601,8	24,9	3 705,7	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0	1 710,2	663,5	16,9	2 390,6	-2,0	6,7	-10,8	-0,6	-43,3	3,3	-23,9	-35,1
AĞUSTOS	4 048,9	863,6	34,2	4 946,7	3 849,7	868,5	24,0	4 742,4	2 252,3	828,8	17,3	3 098,4	-4,9	0,6	-29,8	-4,1	-41,5	-4,6	-27,9	-34,7
EYLÜL	3 311,1	863,5	27,5	4 202,1	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8	1 925,2	847,3	15,5	2 788,0	-8,6	-4,7	-25,5	-7,9	-36,4	3,0	-24,4	-27,9
EKİM	3 386,5	554,0	24,8	3 965,3	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4	1 801,0	493,0	15,7	2 309,7	-16,3	-4,3	-31,9	-14,7	-36,5	-7,0	-7,1	-31,7
KASIM	1 639,5	443,8	15,5	2 098,8	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3	892,0	429,0	10,0	1 331,0	-20,1	6,8	-16,8	-14,4	-31,9	-9,5	-22,5	-25,9
ARALIK	1 146,3	445,9	11,4	1 603,6	922,8	455,0	11,5	1 389,3	721,0	413,0	8,1	1 142,1	-19,5	2,0	,9	-13,4	-21,9	-9,2	-29,6	-17,8
12 AYLIK TOPLAM	27.778,1	6 289,3	238,5	34 305,9	25.438,8	5 843,0	182,6	31 464,7	15 991,4	5 964,9	151,1	22 107,4	-8,4	-7,1	-23,4	-8,3	-37,1	2,1	-17,3	-29,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

2016 yılında yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması 633 ABD Doları ve yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması 987 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup genel ortalama harcama 705 ABD Doları olarak gerçekleşerek düşüş devam etmiştir.

Şekil 3'te yabancı ziyaretçilerin ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasının yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Şekil 3. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Ortalama Harcamasının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2016 yılında gerçekleşen ülkemizin ihracat rakamı 142 milyar 606 milyon 247 bin ABD Doları, ithalat rakamı ise 198 milyar 601 milyon 933 bin ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 55 milyar 995 milyon 686 bin ABD Doları gerçekleşmiştir. Aynı yıla ait turizm gelirimiz 22 milyar 107 milyon 440 bin ABD Doları olmuştur. Diğer bir deyişle, 2016 yılında turizm gelirimiz, dış ticaret açığımızın %39,48'ini karşılamıştır.

Tablo 15'te dış ticaret verisi ve turizm gelirinin yanı sıra otomotiv ile tekstil sektörünün ithalat ve ihracat rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Türkiye, Tekstil ve Otomotiv Sektörünün Dış Ticaret Verileri ile Turizm Sektörünün Karşılaştırılması

Dış Ticareti Verileri (000 \$)												
YILLAR	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Değişim
KALEMLER												(%)
Türkiye Toplam İthalatı	139.576.174	170.062.715	201.963.574	140.928.421	185.544.332	240.841.676	236.545.141	251.661.250	242.177.117	207.206.813	198.601.933	-4%
Türkiye Toplam İhracatı	85.534.676	107.271.750	132.027.196	102.142.613	113.883.219	134.906.869	152.461.737	151.802.637	157.610.158	143.838.871	142.606.247	-1%
Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-54.041.498	-62.790.965	-69.936.378	-38.785.808	-71.661.113	-105.934.807	-84.083.404	-99.858.613	-84.566.959	-63.367.942	-55.995.686	-12%
Turizm Geliri (*)	18.593.951	20.942.500	25.415.067	25.064.482	24.930.997	28.115.692	29.007.003	32.308.991	34.305.903	31.464.777	22.107.440	-30%
Turizm Sektörünün Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı	34,41%	33,35%	36,34%	64,62%	34,79%	26,54%	34,50%	32,35%	40,57%	49,65%	39,48%	-10,17%
Otomotiv İthalatı (*)	11.408.441	12.397.295	12.789.717	8.975.864	13.422.060	17.184.080	14.514.254	16.808.266	15.735.932	17.543.639	17.840.603	2%
Otomotiv İhracatı	11.886.092	15.903.676	18.326.711	12.251.734	13.815.696	15.803.438	15.150.505	17.000.250	18.063.448	17.463.810	19.804.384	13%
Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	477.651	3.506.381	5.536.994	3.275.870	393.636	-1.380.642	636.251	191.984	2.327.516	-79.829	1.963.781	2560%
Otomotiv İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	1,04%	1,28%	1,43%	1,36%	1,03%	0,92%	1,04%	1,01%	1,15%	1,00%	1,11%	
Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	8,17%	7,29%	6,33%	6,37%	7,23%	7,14%	6,14%	6,68%	6,50%	8,47%	8,98%	
Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	13,90%	14,83%	13,88%	11,99%	12,13%	11,71%	9,94%	11,20%	11,46%	12,14%	13,89%	
Tekstil İthalatı (*)	7.429.740	9.753.095	9.634.234	8.463.637	11.964.752	13.746.524	11.353.953	12.457.523	12.949.765	11.220.860	10.926.863	-3%
Tekstil İhracatı	19.716.304	22.933.859	23.050.115	19.317.420	21.825.530	24.957.843	25.499.911	27.706.058	29.368.166	26.339.358	26.221.166	0%
Tekstil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	12.286.564	13.180.764	13.415.881	10.853.783	9.860.778	11.211.319	14.145.958	15.248.535	16.418.401	15.118.498	15.294.303	1%
Tekstil İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	2,65%	2,35%	2,39%	2,28%	1,82%	1,82%	2,25%	2,22%	2,27%	2,35%	2,40%	
Tekstil İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	5,32%	5,73%	4,77%	6,01%	6,45%	5,71%	4,80%	4,95%	5,35%	5,42%	5,50%	
Tekstil İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	23,05%	21,38%	17,46%	18,91%	19,16%	18,50%	16,73%	18,25%	18,63%	18,31%	18,39%	

Kaynaklar: (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, (*) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-87, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-50-63

2.2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ

Türkiye'nin turizm gideri, 2014 yılında 6,6 Milyar ABD Doları, 2015 yılında yaklaşık %6 artarak 7 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında turizm gideri, 2015 yılına göre %11,4 oranında azalarak 5,04 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 16'da turizm giderimizin aylara ve yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Tablo 16. Türkiye Turizm Giderinin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM (%)	
	2014	2015	2016	2015/14	2016/15
OCAK	394,4	410,8	481,0	4,2	17,1
ŞUBAT	493,4	430,7	531,4	-12,7	23,4
MART	478,0	441,0	525,2	-7,7	19,1
NİSAN	403,4	478,9	475,1	18,7	-0,8
MAYIS	481,3	554,9	555,1	15,3	0,0
HAZİRAN	518,1	509,0	479,5	-1,8	-5,8
TEMMUZ	426,4	496,7	436,8	16,5	-12,1
AĞUSTOS	416,0	445,1	327,6	7,0	-26,4
EYLÜL	335,7	402,8	367,4	20,0	-8,8
EKİM	587,9	551,7	313,3	-6,2	-43,2
KASIM	456,7	481,0	272,0	5,3	-43,5
ARALIK	479,1	495,7	285,4	3,5	-42,4
12 AYLIK TOPLAM	6 648,5	7 042,9	5 049,8	5,9	-11,4

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü